

Správa č. 3/2020

Kontrolu vykonala:	Mgr. Lenka Žuchová, hlavná kontrolórka obce
Kontrolovaný subjekt/ povinná osoba:	Obec Sučany
Kontrolované obdobie:	rok 2019, stav k 31.12.2019
Čas vykonania kontroly:	od 28.9.2020 do 30.11.2020
Miesto vykonania kontroly:	Obecný úrad
Cieľ kontroly:	Kontrola dodržiavania ustanovení § 6 a § 15 VZN č.1/2011 o výstavbe, správe, údržbe a prevádzkovaní pohrebiska – prenájom hrobového miesta a evidencia pohrebiska, kontrola dodržiavania zákonných ustanovení pri vedení evidencie hrobových miest, pri príjme z prenájmu hrobových miest a pri správnom spracovaní nájomných zmlúv na hrobové miesta.

Predmet kontroly: Kontrola dodržiavania ustanovení § 6 a § 15 VZN č. 1/2011 o výstavbe, správe, údržbe a prevádzkovaní pohrebiska – prenájom hrobového miesta a evidencia pohrebiska

Základným predpisom, ktorý upravuje pôsobnosť obcí a práva a povinnosti fyzických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb v súvislosti so zaobchádzaním s ľudskými pozostatkami a s ľudskými ostatkami a s prevádzkovaním pohrebiska, je zákon č. 131/2010 Z.z. o pohrebníctve v platnom znení (ďalej len zákon o pohrebníctve). Čo sa týka podmienok v rámci obce Sučany, jedná sa o Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2011 o výstavbe, správe, údržbe a prevádzkovaní pohrebiska (ďalej len VZN č. 1/2011). Podmienky prenájmu hrobového miesta a nájomnej zmluvy upravuje § 6 VZN č. 1/2011. Prevádzkovateľovi pohrebiska okrem iného ukladá povinnosť prenajať hrobové miesto na dobu neurčitú, ktorá od prvého uloženia rakvy s ľudskými pozostatkami nesmie byť vypovedaná skôr, ako po uplynutí tlecej doby na pohrebisku. Prevádzkovateľ je taktiež povinný zabezpečiť na pohrebisko situačný plán hrobov, ich evidenciu a prehľad voľných hrobových miest. Evidencia pohrebiska ako aj jej náležitosti je upravená § 15 príslušného VZN.

Kontrolou zistené skutočnosti

Ako už bolo spomenuté, nájomná zmluva sa uzatvára na dobu neurčitú a táto nesmie byť vypovedaná skôr, ako uplynie tlecia doba. Obec ako prevádzkovateľ pohrebiska nájomnú zmluvu vypovie, ak prenájaté hrobové miesto nie je nájomcom udržiavané v dobrom stave alebo v nasledujúcich prípadoch podľa ustanovenia §6 ods. 4 VZN č. 1/2011:

- závažné okolnosti na pohrebisku znemožňujú trvanie nájmu hrobového miesta na ďalšiu dobu,
- pohrebisko sa zruší,
- nájomca ani po upozornení nezaplatí nájomné za užívanie hrobového miesta.

V prípade vypovedania nájomnej zmluvy je obec povinná na toto vypovedanie písomne upozorniť a výpoveď nájomnej zmluvy doručiť najmenej 3 mesiace pred zrušením hrobového miesta alebo uplynutia lehoty, na ktorú je miesto zaplatené. V prípade neznámeho udržiavateľa hrobového miesta, toto obec učiní vyvesením výpovede na úradnej tabuli obce. Taktiež je prevádzkovateľ povinný na vypovedanie nájomnej zmluvy nájomcu písomne upozorniť, a to najmenej šesť mesiacov pred zrušením hrobového miesta.

Podľa ustanovení § 15 VZN 1/2011 je prevádzkovateľ pohrebiska povinný viesť jeho evidenciu, ktorá sa člení na:

- evidenciu hrobových miest a
- evidenciu prevádzkovania pohrebiska.

Evidencia hrobových miest musí obsahovať :

- meno, priezvisko a dátum úmrtia osoby, ktorej ľudské ostatky sú uložené v hrobovom mieste,
- dátum uloženia ľudských pozostatkov alebo ľudských ostatkov s uvedením hrobového miesta a hĺbky pochovania,
- záznam o nebezpečnej chorobe, ak mŕtvy, ktorého ľudské pozostatky sa uložili do hrobu alebo hrobky, bol nakazený nebezpečnou chorobou,
- meno, priezvisko a adresu miesta trvalého pobytu, ak je nájomcom fyzická osoba, názov obce, ak je nájomcom obec,
- dátum uzavretia zmluvy o nájme hrobového miesta a údaje o zmene nájomcu
- údaje o vypovedaní nájomnej zmluvy a dátum jej skončenia,
- skutočnosť, či je hrob, hrobka alebo pohrebisko chránené ako národná kultúrna pamiatka alebo pamätihodnosť obce podľa osobitného predpisu alebo či ide o vojnový hrob,
- údaje o pochovaní potrateného ľudského plodu alebo predčasne odňatého ľudského plodu

Evidencia prevádzkovania pohrebiska musí obsahovať údaje o:

- zákaze pochovávaní a dobe jeho trvania, ak sa taký zákaz vydal,
- zrušení pohrebiska.

Pohrebisko obce Sučany je v súčasnej dobe rozdelené na 14 sektorov (A – M) a urnový háj (N). Celkovo je v daných 14 sektoroch 2826 hrobových miest. Hrobové miesta nie sú v rámci jednotlivých sektorov rozmiestnené rovnomerne, jedná sa o sektory s 58 až 386 hrobovými miestami.

A- VEDENIE EVIDENCIE

a) Evidencia hrobových miest v rámci kontrolovanej osoby (OcÚ)

Evidencia pohrebiska je v rámci obecného úradu vedená len písomne v zošitoch po jednotlivých sektoroch. Údaje sú dopĺňané a aktualizované priebežne podľa potreby. Podľa dostupných zistení neexistuje na záznam o vykonávaní inventúry resp. mapovania hrobových miest ako ani s tým súvisiacich nájomných zmlúv.

b) Evidencia hrobových miest externými programami

Obec Sučany má uzatvorené dve licenčné zmluvy (zmluva č. 165/07 a č. 213/08) so spoločnosťou ARIAN s.r.o (prevádzkovateľom webového portálu pohrebiskasr.sk), Predmetom ktorých je poskytnutie licencie na používanie softwaru – digitálny archivačný systém a grafické zobrazenie hrobových miest. Na základe tejto zmluvy je na danom portáli vedená evidencia resp. pasportizácia hrobových miest, ich fotografie a mapa pohrebiska a jeho súčasťou by mala byť aj pravidelná aktualizácia hrobových miest (nových, voľných, vojnových). Obec má ako administrátor na danom portáli k dispozícii tiež údaje o uzatvorených nájomných zmluvách a uhradených platiach za hrobové miesta.

B – PRÍJMY Z PRENÁJMU HROBOVÝCH MIEST

V tabuľke je uvedený počet hrobových miest na celom pohrebisku k 31.12.2019. Hrobové miesta sú rozdelené podľa jednotlivých sektorov s uvedením celkového počtu hrobových miest v danom sektore, z toho počet hrobových miest ktoré boli k 31.12.2019 evidované ako neuhradené, ďalej je uvedený počet voľných hrobových miest (miesta ešte neobsadené, miesta, ktoré boli obci poskytnuté v minulosti k dispozícii resp. miesta, ku ktorým neexistuje záznam) v danom sektore z celkového počtu existujúcich hrobových miest (t.j. voľných aj obsadených) a posledný údaj sa týka počtu obsadených hrobových miest, pre ktoré nemá obec uzatvorenú nájomnú zmluvu (obsahujú miesta hradené aj miesta nehradené).

Sektor	Počet miest (vrátane voľných)	Nezaplatených	Voľných	Bez zmluvy
A	386	40	13	125
B	383	56	39	125
C	256	34	51	73
D	188	29	9	75
E	358	67	29	148
F	227	37	8	100
G	190	34	8	71
H	127	20	8	56
CH	167	7	0	72
I	130	12	1	40
J	70	8	0	21
K	126	6	6	9
L*	101	5	2	25
M	59	1	0	39
N (urnový háj)	58	4	3	27
Spolu	2826	360	177	1006

* z celkového počtu hrobových miest je 11 urnových

Poplatky za nájomné za hrobové miesta sú stanovené v Prílohe č. 1 VZN č. 1/2011 nasledovne:

hrobové miesto pre dospelého	13,30 €/ 10 rokov
hrobové miesto pre dieťa	6,65 €/ 10 rokov
hrobové miesto v urnovom háji	6,65 €/ 10 rokov
hrobka	39,85 €/ 10 rokov

Čo sa týka príjmu z nájmu za hrobové miesta v rámci rozpočtu obce Sučany, v posledných rokoch bol nasledovný:

Rok	Suma
2015	1 476,30,-
2016	1 123,85,-
2017	1 649,20,-
2018	13 762,90,- *
2019	3 504,55,-

*Zvýšený príjem v roku 2018 kopíruje rovnako zvýšený príjem roku 2008, ktorý súvisel s uzatváraním nájomných zmlúv na hrobové miesta a s tým súvisiacu obnovu väčšieho množstva platieb za nájomné miesto po uplynutí 10 ročnej lehoty.

Podľa vyššie uvedených údajov v tabuľke môžeme vidieť, že k 31.12.2019 boli od 1.1.2019 uhradené finančné prostriedky za nájomné vo výške 3 504,55 €. V tejto sume sú zahrnuté platby, ktoré boli splatné za aktuálny rok 2019 ako aj nedoplatky za predchádzajúce roky uhradené v danom roku. - platby sú uhrádzané v hotovosti v pokladni obecného úradu alebo prevodom na účet, evidované v účtovníctve v rámci príjmu poplatkov za cintorín. K 22.1.2020 bola vykonaná inventúra nedoplatkov za prenájom hrobového miesta za predchádzajúci kalendárny rok s doplnením nedoplatkov od roku 2008. Pohľadávky za prenájom hrobových miest sú evidované v účtovníctve obce.

Po uplynutí lehoty desiatich rokov boli nájomcom a udržiavateľom hrobových miest zasielané upozornenia o potrebe zaplataenia za hrobové miesto na ďalšie obdobie, pri nereflektovaní na upozornenie boli následne zasielané urgencie – upozornenia s upozornením, že pri hrobových miestach, na ktoré nedôjde k uzatvoreniu nájomnej zmluvy a zaplataeniu poplatku bude uplatnený postup v súlade s platnou legislatívou, čím dôjde k zániku hrobového miesta. Pri neuzatvorených nájomných zmluvách boli tieto zasielané spolu s oznámením o povinnosti úhrady poplatku za hrobové miesto.

C- NÁJOMNÉ ZMLUVY

Právo užívať hrobové miesto vzniká uzatvorením nájomnej zmluvy, kedy prenajímateľom hrobového miesta je prevádzkovateľ a nájomcom hrobového miesta je osoba, ktorá s prevádzkovateľom uzatvorila nájomnú zmluvu. Prevádzkovateľ je povinný prenajať hrobové miesto na dobu neurčitú a zmluva nesmie byť vypovedaná skôr ako pred uplynutím tlecej doby na pohrebisku. Nájomné zmluvy na hrobové miesta sú uzatvárané buď na základe výzvy obce, ktorú zasiela platiteľovi za hrobové miesto, s ktorým nemá uzatvorenú nájomnú zmluvu, taktiež na základe žiadosti od platcu, ktorý zmluvu nemá uzatvorenú, po úmrtí nájomcu, kedy sa nová zmluva uzatvára za rovnakých podmienok ohľadom nájomného obdobia s novým nájomcom alebo v prípade žiadosti občana o pridelenie nového hrobového miesta. Pri úmrtí nájomcu hrobového miesta má prednostné právo na uzavretie novej nájomnej zmluvy na hrobové miesto osoba blízka: ak je osôb blízkych viac, tá blízka osoba, ktorá sa prihlási ako prvá. Prednostné právo na uzatvorenie nájomnej zmluvy možno uplatniť najneskôr do jedného roka od úmrtia nájomcu hrobového miesta.

Opis zistených nedostatkov a návrhy odporúčaní alebo opatrení na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku

1) Podmienky prenájmu hrobového miesta a nájomnej zmluvy

Pri kontrole dodržiavania ustanovení § 6 VZN č. 1/2011 boli zistené nasledovné nedostatky.

a) Kontrolou evidencie nájomných zmlúv pri všetkých hrobových miestach bolo zistené, že tieto nie sú uzatvorené pri 1006 hrobových miestach s tým, že pri dvoj resp. troj-hroboch sa vo väčšine prípadov eviduje jedna nájomná zmluva. K detailnejšej kontrole boli náhodným výberom vybrané nájomné zmluvy z rôznych období (roky 2011 až 2019) aj rôznych druhov hrobových miest. V tých prípadoch, v ktorých nie je uzatvorená nájomná zmluva dochádza k porušovaniu zákona o pohrebníctve, podľa ktorého sa hrobové miesto užíva na základe nájomnej zmluvy a v daných prípadoch sú hrobové miesta užívané bez platne uzatvorenej nájomnej zmluvy (§21 ods. 1 Právo užívať hrobové miesto vzniká uzavretím nájomnej zmluvy).

b) Pri viacerých zmluvách bolo zistené nedodržiavanie Zákona č. 357/2015 o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých predpisov.

c) V jednom prípade (z náhony vybraných) bolo zistené, že zmluva, ktorá sa nachádza v evidencii, nie je podpísaná nájomcom.

d) V prípade 16 zmlúv nebola dodržaná povinnosť zverejnenia zmlúv na webovej stránke v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tieto zmluvy v danom prípade nenadobudli účinnosť a hľadá sa na ne ako na neuzatvorené.

e) V prípade niektorých zmlúv z roku 2011 boli zistené odkazy na v tej dobe už neúčinné zákony. (Zmluva č. 427/2011, 436/2011 s odkazom za Zákon č. 470/2005 o pohrebníctve)

Je potrebné vykonať fyzickú inventúru všetkých hrobových miest, nájomných zmlúv a platieb za jednotlivé hrobové miesta. Následne bude potrebné pri tých hrobových miestach, pri ktorých nemá obec uzatvorenú nájomnú zmluvu v čo možno najväčšej miere dohľadať udržiavateľov týchto hrobových miest resp. osoby, s ktorými bude možné nájomnú zmluvu uzatvoriť. V ostatných prípadoch odporúčam postupovať podľa platnej legislatívy, predovšetkým teda Zákona o pohrebníctve (poskytnutie hrobového miesta novému nájomcovi). Rovnako ako aj v prípadoch neuhradenia poplatku za hrobové miesto pri uzatvorenej nájomnej zmluve. Samozrejme v rámci ustanovení Zákona o pohrebníctve resp. VZN č. 1/2011. V rámci tohto by som navrhovala úpravu príslušného VZN a cenníka za prenájom hrobového miesta upraviť tak, aby boli hrobové miesta, na ktorých bolo v minulosti pochovávané a z dôvodu neuhradenia

platieb za hrobové miesto bolo toto poskytnuté ako voľné novému nájomcovi, resp. pri ktorých bola nájomná zmluva vypovedaná, poskytované za zníženú cenu.

2) Kontrolou bolo taktiež zistené nedodržanie ustanovenia §17 ods. 4 písm. j) a §18 ods. 2 zákona a to tým, že sa na pohrebisku sa nachádza len situačný plán hrobov (Príloha 2). Na pohrebisku sa nenachádza Cenník služieb ani Prevádzkový poriadok pohrebiska, čím je tiež porušené ustanovenie § 3 ods. 2 písm. i) VZN č. 1/2011. V danom prípade bol zistený nesúlad VZN č. 1/2011 so Zákonom o pohrebníctve (§6 ods. 7 VZN č. 1/2011). Pre nápravu zisteného odporúčam k situačnému plánu pohrebiska doplniť informačné náležitosti a zosúladiť VZN č. 1/2011 s platnou legislatívou.

3) Taktiež bolo zistené nedodržiavanie ustanovení §6 ods. 3 VZN č. 1/2011, podľa ktorého môže nájomca upravovať povrch hrobového miesta len s písomným súhlasom prevádzkovateľa. Na tento účel má prevádzkovateľ vydávať písomný súhlas na postavenie, rekonštrukciu alebo doplnenie náhrobného pomníka a záhlavného pomníka, na postavenie alebo rekonštrukciu hrobky ako aj na osadenie, rekonštrukciu alebo doplnenie epitafnej dosky. Pri týchto úpravách nie sú nájomcom vydávané písomné súhlasy a dané úpravy sa dejú len v réžii nájomcov, bez vedomia obce. Následne tak môže dochádzať (aj dochádza) k nekontrolovateľným úpravám či pochybeniam zo strany upravovateľov (kamenárov) a nájomcov a obec nemôže viesť presnú evidenciu hrobových miest. Do budúcnosti odporúčam upozorniť nájomcov o potrebe vydania písomného súhlasu a kontrolu rešpektovania tohto ustanovenia VZN.

Pri kontrole ustanovení § 15 bolo zistené nedodržiavanie ustanovení ods. 2 §15, a to nedôsledné vedenie evidencie pohrebiska (Príloha 1). Táto neobsahuje náležitosti uvedené v bodoch b), c) a f), v bodoch d) a e) nie je táto evidencia vedená vo všetkých prípadoch a v bodoch g) a h) nie sú takéto záznamy dohľadateľné (nie je možné zistiť, či sa neevidujú alebo neexistujú). Údaje bodu b) - dátum uloženia ľudských pozostatkov alebo ľudských ostatkov s uvedením hrobového miesta a hĺbky pochovania sú vedené v rámci samostatne vedenej „Evidencie úmrtí“. Na základe zistení kontroly o skutočnostiach vedenia evidencie hrobových miest odporúčam čo najskoršie prejsť na elektronickú evidenciu (napr. v rámci programu URBIS, ktorý obec využíva aj pre ostatné samosprávne oblasti). V rámci toho by bolo taktiež možné efektívnejšie sledovať končiace lehoty jednotlivých platieb za hrobové miesta.

V rámci kontroly bolo zistených viacero nedostatkov týkajúcich sa prevádzky softwaru od spoločnosti ARIAN s.r.o. Jedná sa o nepresnú evidenciu jednotlivých hrobových miest (miesto uvedené na mape nie je uvedené v zozname, miesto uvedené ako jednohrob je v skutočnosti

dvoj resp. trojhrob, ako voľné hrobové miesta sú vedené miesta, ktoré nimi v skutočnosti nemôžu byť atď.), neskorá aktualizácia nových hrobových miest resp. nových zosnulých (v čase vykonania kontroly neboli napr. v systéme vedení zosnulí z augusta 2019). Taktiež záznamy ohľadom nájomných zmlúv, obsadenosti hrobových miest a uhradených platieb za hrobové miesta nekorešpondujú so skutočnosťou, ktorá je uvádzaná v rámci fyzickej evidencie vedenej obcou ako prevádzkovateľom pohrebiska. Čo sa týka údajov o platbách, pochovaných a nájomných zmluvách, tieto má do systému udávať príslušný referent. Je teda potrebné na túto povinnosť referenta upozorniť, ak obec do budúcnosti chce daný portál využívať. Na nedostatky spojené s evidenciou hrobových miest na pohrebisku bol prevádzkovateľ portálu počas vykonania kontroly upovedomený. Taktiež bol prevádzkovateľ portálu upovedomený o potrebe zasielania prílohy k faktúre, na ktorej bude uvedený zoznam v skutočnosti zrealizovaných aktualizácií.

Návrh správy na oboznámenie bol kontrolovanému subjektu doručený: 30.11.2020

Podanie námietok kontrolovaným subjektom k zisteným nedostatkom, navrhnutým odporúčaniam, opatreniam alebo k lehote na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku uvedených v návrhu správy a spôsob vysporiadania týchto námietok

Kontrolovaný subjekt nepodal k zisteným nedostatkom, navrhnutým odporúčaniam, opatreniam alebo k lehote na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku uvedených v návrhu správy námietky.

Zoznam príloh preukazujúcich nedostatky

- Príloha 1: fyzická evidencia hrobových miest (2x foto)
- Príloha 2: evidencia hrobových miest na pohrebisku – situačný plán hrobov (foto)
- VZN č. 1/2011 o výstavbe, správe, údržbe a prevádzkovaní pohrebiska

Lehota na predloženie písomného zoznamu splnených opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku:

.....**31.12.2021**.....

Správa bola vypracovaná dňa: 8.12.2020

Správu vypracovala:

Mgr. Žuchová Lenka, hlavná kontrolórka obce

.....

Správa bola za kontrolovaný subjekt prevzatá dňa 8.12.2020:

Mgr. Eva Belicová, prednostka OcÚ

.....

Martin Rybár, starosta obce

.....